

Starac i More

miercuri, 16 septembrie 2009

Prošlog tjedna razgovarao sam s jednom kolegicom iz Zagreba. Pri ao sam joj kako idu ih dana želim i i na pecanje. U šali, poželjela mi je da uhvatim ribu kao Hemingwayov junak. Sjetio sam se da imam tu knjigu u knjižnici i kako bi valjalo preporu iti je itateljima.

Vrlo je nezahvalno pisati o velikim romanopiscima, postoji opasnost da komentar postane pateti an ili da se napišu velike gluposti. Veli ina genija nekog pisca ne dopušta sitne analize ili komentare djela. Najbolji komentar koji bi bio dostojan takvog djela imao bi samo nekoliko retka: „…uzmite knjigu, pro itajte je, i uživajte u ljepoti!“.

Pošto ja radim kao bibliotekar i nemam velike pretenzije da ovih mojih nekoliko redaka prona u neku veliku istinu o noveli “Starac i more” Ernesta Hemingwaya , ve toliko da probude interes kod itatelja, onda se osu ujem napisati nekoliko svojih dojmova i ponukam itatelja da me posjeti i posudi knjigu.

Novela „ Starac i more” bila je napisana 1951 godine i izdana 1952 g. Godinu dana kasnije bila je nagra ena Pulitzerovom nagradom, a 1954 g. Nobelovom nagradom za književnost. Postoji i film ra en prema noveli, postoje više verzija, prva verzija ra ena 1958 koja je osvojila Oscara je i najbolja. Film sam gledao davno prije, bio sam dijete i ostao mi je u sje anju kao izniman film. Sje am se prizora kako starac se bori s golemom ribom, moli Boga i nada se pobjedi.

Knjigu sam pro itao iznova prošle godine i doživio je u druga ijem svijetlu. Pišem nekoliko prizora koji su mi ostali zabilježeni u sje anju: „vedar sun an dan, površina mora koja se sjaji kao ogledalo, plavo mekano nebo koje mami pogled da se zadubi u njega i zaspi odmoren od briga, ispod površine mora dubina, tamno plava, opasna, tajnovita, tamo je riba, slobodna, puna života, hirovita i poželjna. Na površini starac, jak, iskusan, strpljiv, eka. eka nadu svoga života. On mora uloviti ribu jer to mu je cilj koji opravdava njegovo postojanje, to je njegova sudbina. Ne lovi iz lakomosti, lovi jer mora, on moli ribu da mu oprost i što je mora ubiti, on i riba su prijatelji, sudbinski vezani.

Na kraju starcu se ispunjava želja, ubija ribu, njegova životna nada došla je do ostvarenja, ali…ali pada iz vedroga neba i prekida slatki san, sve se vra a negdje gdje ovjeku ozebe srce kad mora pomisliti da se mora vratit.“ Što se dogodilo pro itajte sami. I da li je Hemingway u pravu kada otvara tu ideju na kraju knjige, isto odlu ite sami. Ovdje završavam, nadam se da sam vam probudio interes.

Jakob Domaneant